

Verksamhetsberättelse för Naturskyddsföreningen Norrköping

Norrköpings Biologiska Förenings 73:e verksamhetsår 2019

Hedersordförande: Stig Hellerström (Stig avled i december 2019 och föreningen sörjer hans bortgång för allt som han har betytt för föreningens historia.)

Hedersmedlemmar: Ingegerd Elfström, Göran Esbjörnsson och Jan Axelsson.

Styrelse fram till årsstämman

Ordf. Stefan Arrelid

V ordf. Cecilia Ambjörn

Kassör Gunnar Ruberg

Sekreterare Elin Sjöqvist

Ledamot Agnes Ekman Söderholm

Ledamot Anders Wennerblad

Ledamot Christer Widlund

Suppleant Janni Servin

Suppleant Annika Stahlberg

Suppleant Gustav Knutsson

Styrelse efter årsstämman

Ordf. Stefan Arrelid

V ordf. Cecilia Ambjörn

Kassör Gunnar Ruberg

Sekreterare Elin Sjöqvist

Ledamot Agnes Ekman Söderholm

Ledamot Anders Wennerblad

Ledamot Christer Widlund

Suppleant Janni Servin

Suppleant Annika Stahlberg

Suppleant Gustav Knutsson

Fälthologrepresentant vakant

Fälthologrepresentant vakant

Antal medlemmar inkl. familjemedlemmar vid årsskiftet var 2710st.

Styrelsen har sammanträtt 11 gånger och Göran Esbjörnsson deltar som Hedersmedlem.

Föreningsfunktionärer (sammankallande understruken)

Revisorer: Nils Pettersson, Sonja Larsson Mc Cann ordinarie, Lars-Axel Johansson och Catharina Edelberg revisorssuppleanter.

Valberedning: Lotta Lanne, Agneta Kornebrant ordinarie och ersättare Ingemar Hillerström.

Webbplatsansvarig: Agnes Ekman Söderholm. *Facebook:* Agnes Ekman Söderholm

Årets **Hedersbetygelse** tilldelades Jan-Anders Johansson för värdefulla insatser på Nybyggeängen.

Planutskottet

Anders Wennerblad (sammankallande), Lotta Lanne, Ingemar Hillerström, Gustav Knutsson samt Stefan Arrelid. Vi granskar planer och yttrar oss i vissa då vi anser att man inte tagit hänsyn till natur, miljö, klimat, strandskydd eller annat viktigt för en hållbar framtid.

Vi har yttrat oss i följande ärenden:

Fördjupad översiktsplan Krokek – Strömsfors

Klinga/Borg 17:6 (lager/verksamhet)

Överklagande av detaljplan Manhem 2:9, Dagsberg

Granskningshandlingar för Smaragden 1, Safiren 1, Topasen 2 och 2, Vilbergen (förtätning)

Hageby 4:2, förskola i parkmark

Smedby 6:1 (gamla Smedby idrottsplats)

Ostlänken – ny järnväg Järna-Norrköping

Himmelstalund, bad vid Motala Ström

Medlemmar i gruppen har skrivit debattinlägg / insändare i NT om:

Lägg ner flygplatsen (miljöfarlig verksamhet där marken kan nyttjas bättre på nära avstånd till staden)

Bygg inte lager på bördig jordbruksmark vid Björnsnäs / Malmölandet

Odla livsmedel. Fel med verksamhet med bl.a. lager på jordbruks- och kulturmark vid Klinga (Borg)
Bygg ut spårvägen i Norrköping

Klimatgruppen

Klimatgruppen har träffats vid 10 tillfällen à 2 timmar under 2019. Mötesplatsen har varit Naturskyddsföreningens lokaler i Norrköping; Naturarium på Östra Promenaden 7A.

Syftet med träffarna har varit att fördjupa sina kunskaper i klimatkrisen och undersöka hur vi kan öka takten i omställningen till ett fossilfritt samhälle.

I början av året bildades två undergrupper: politisk påverkan och folkbildning.

Gruppen politisk påverkan har arbetat med olika redskap för att påverka klimatpolitiken i Norrköping.

Det har resulterat i 5 medborgarförslag:

- Klimatneutral upphandling
- Klimatnödläge
- Bygga i trä
- Klimatplan
- Solenergiutbyggnad

Gruppen har även gjort 8 insändare i lokala tidningar.

Folkbildningsgruppen har skapat en interaktiv klimatinventering kallad ”klimatduplo”. Med utgångspunkt från en lista med generella siffror på våra fem största utsläppskällor kan en individs årliga klimatpåverkan uppskattas. Den illustreras med duploklossar i olika färger för respektive kategori som staplas på varandra. Vid 9 offentliga tillfällen samt politikerträffar har gruppen arrangerat ”klimatduplo”.

Vi har skapat en grupp på Facebook där nyfikna har kunnat ansluta sig, utan krav att komma på mötena. Den har nu 103 medlemmar, vilket visar på ett stort engagemang i klimatfrågan i Norrköping. Här har vi delat aktuell information och tider för gruppmöten. Vi har även kommunicerat via mejllista.

Evenemang under året

Medlemmar från Naturskyddsföreningens klimatgrupp har i samarbete med Fridays for future genomfört 4 globala strejker. 15 mars, då vi överlämnade medborgarförslaget om klimatplan för Norrköping och en namninsamling för förslaget. Lars Stjernqvist tog emot på tyska torget och pressbevakningen var god från lokaltidningarna och radio Östergötland. Ett inslag sändes i Sveriges Radio Ekot. På globala klimastrejken den 24 maj överlämnades medborgarförslaget med namninsamling om klimatnödläge. Den 27 september stor uppslutning ca 500 klimastrejkare som samlades med tal och sång i Hörsalsparken. Den 29 november en klimatomarsch med 100 deltagare och därefter tal och sång i Hörsalsparken.

Vid cykeldagen 6/4 medverkade Trafikgruppen med en utställning om framtidens cykelmiljö för Norrköping och några från klimatgruppen visade och ordnade provcykling av sina cyklar av olika slag. Vid Nyårsafton 31 dec 2018 medverkade klimatgruppen tillsammans med andra lokala organisationer vid kommunens ljuspromenad. Förbipasserande gavs möjlighet att avge klimatlöften. ”Vid nyårsafton samlade vi in klimatönskningar från allmänheten vid kommunens nyårsvandring.”

En studiecirkel i klimatkunskap startades av en av gruppens deltagare och har drivits under hösten.

Naturarium

Naturariegruppen har utfört arbete med samlingarna vid 25 tillfällen. Ytterligare en glasmonter har tillförts bäverrummet och dessa har försetts med socklar. Fönstret i fjärilsrummet har spikats igen för

att få ytterligare utställningsyta. I fjärilsrummet och hallen har tak och väggar spacklats och målats. En bänk för mördarmusslan och inplastade herbarieark har tillverkats till hallen.

Öppet hus har genomförts vid flera tillfällen: Sportlovsöppet 18-20-22 februari, Kulturnatten samt Höstlovsöppet. Den 14 december firades Lucia på Naturarium.

Under året har minst fem visningar av samlingarna utförts för föreningar, förskolor, skolor och privatpersoner. Ca åtta personer har under året medverkat i arbetet med Naturarium.

Jan Gustavsson avtackades den 30/9 för sitt mer än 40-åriga engagemang för naturaliesamlingarna och kommer i fortsättningen att dyka upp sporadiskt.

Handla Miljövänligt gruppen, H MV

H MV-gruppen träffades vid 6 tillfällen under 2019. Syftet med mötena är att planera gruppens aktiviteter och diskutera böcker som vi läst. I år har vi läst 'Guide till ett hållbart liv' samt del av 'Naturligtvis'. I samband med mötena bjuder någon i gruppen på en vegetarisk middag.

Vi arrangerade Klädbytdagen den 6 april i Hallarna tillsammans med Jordens vänner.

Vi hade bord på Trädgårdslust vid Färgargården lördagen den 18 maj och sålde boken 'Guide till ett hållbart liv' samt bihotell, fladdermusholkar, fågelholkar, mm. Vi delade ut blomfröpsår samt information och broschyrer om Naturskyddsföreningens aktiviteter.

I juni använde vi vårt trivselstöd för trevlig sommaravslutning på restaurang San Torini.

Den 7 september anordnade Linköpings H MV-grupp den regionala upptakten inför Miljövänliga veckan, och vi deltog med fem personer från vår grupp. Temat för årets miljövänliga vecka var att handla mindre. Som aktivitet under upptakten lärde vi oss att göra bivaxdukar.

Under Miljövänliga veckan, vecka 40, hade vi en utställning med planscher och information i Stadsbibliotekets entré. På Naturariet anordnades en workshop om hur man tillverkar bivaxdukar som var uppskattat av besökarna. Information om veckan lades ut på Facebook och på webben och vi satte upp affischer på olika ställen runt om i Norrköping.

Vi deltog under lördagen den 30 november på Arbetets Museums alternativa julmarknad. Vi sålde bl a bivaxdukar och Naturskyddsföreningens julgåvor/kort för klimat och jord/skogsbruk.

En regelbunden aktivitet som H MV-gruppen har är att kontrollera Willysbutikerna i Norrköping åt Naturskyddsföreningen Riks, vilket gjordes våren 2019. Detta görs eftersom dessa affärer är märkta med Bra Miljöval, Naturskyddsföreningens märkning. Vi gjorde även på uppdrag av Kemikalienätverket en inventering av miljömärkta hud- och hårprodukter i butiker och apotek i Norrköping.

Botanikgruppen

Botanikgruppen har under året varit fullt sysselsatt med att montera, registrera och arkivera belägg som kommit in under året i samband med inventeringen av Östergötlands flora. Utökningen av samlingarna kräver även ökat utrymme. Växterna förvaras i kartonger. Många blir fulla och måste delas på. Det kräver montering av nya kartonger och nya etiketter över innehålllet.

Ängsgruppen

Ängsgruppen var ute 10 gånger under 2019 och arbetade med olika göromål för att hävda ängen/hagen. Totalt har ett 40-tal vuxna personer besökt eller deltagit i arbete på ängen. Stora slätterdagen hade endast 11 närvarande. Utöver de 10 arbetstillfällena har ytterligare arbetsinsatser gjorts vid 18 utfärder för att bekämpa örnbräken, älgört, piprör, sly m.m. En återkommande liekurs hölls uppe vid gården Nybygget. Nytt för i år är att vildsvin tagit sig in på Nybyggeängen och bökat. Vid sex tillfällen har åtgärder satts in för att förbättra stängslet runt fållan.

Utmed Nybyggestigen finns 55 fågelholkar uppsatta från Sörsjön, förbi Duvhult, Skansen och Nybygget. Vid 2019 års inventering av holkarna var 39 bebodda. Tre var bebodda av bålgeting och ett par av vanlig geting. Även en mus hade bosatt sig ovanpå ett övergivet mesbo och fyllt holken med ekollon. En fladdermus använde en av holkarna. Tre kattuggleungar fotades och kom troligen från någon av de båda kattuggleholkarna. Statistik för holkarna förs sedan 2016 av Lena Johansson.

Hagmarksgruppen

Se Bilaga

Vandringsleder

Tack vare ett gäng medlemmar har vi haft tillsyn på kommunens vandringsleder och därmed bidragit till att de bland annat är skräpfria och hålls öppna från sly.

Sånggruppen

Sånggruppen uppträder vid kretsens olika arrangemang såsom luciakaffe, årsmöte, medarbetarträff. Sånggruppen består idag av 11 medlemmar med Solveig Arapoglu som körledare. På dessa möten hinner vi även med att sjunga allsång ur våra fina sånghäften samt naturligtvis fika och prata.

Kopparholmarna

På uppdrag av och i samarbete med Kultur & Fritid vid Norrköpings Kommun svarar Naturskyddsföreningen för att bemanna naturreservatet med värdar som även guidar och sköter tillsyn. En fin utställning finns i toppstugan och vackra vandringsleder på de två öarna. Vi sköter även uthyrning av gäststuga samt bastu. Öppet på sommaren samt lördagar sen vår och tidig höst enl. info på vår hemsida. Samordning via Anders Wennerblad, Naturskyddsföreningen.

Skogsgruppen

Skogsgruppen arrangerade ett antal kunskapsträffar för medlemmar som ville lära sig mer om rödlistade arter och signalarter i skogen. Det inleddes med en inomhusträff följt av tre utomhusträffar i fält samt en avslutningsträff. Sammanlagt var det 15 deltagare. Syftet var att öka kunskapen bland medlemmar för att känna igen värdefull skog samt att lära ut hur man kan registrera dessa värden så att myndigheter som Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen kan ta del av dessa.

Trafikgruppen

Trafikgruppen har följt aktuella läget för de hållbara transportslagen. Arbetet under året har mest handlat om cykling för att få ett huvudcykelnät centralt genom stadsdelar istället för längs de stora bilederna. Vi medverkade vid Cykeldagen i samarbete med bl a Arbetets museum 6 april och på cykeldagen inom Augustifesten 18 augusti med utställning och informationsmaterial om ny cykelplan. Spårvägsutbyggnad och utveckling av regionala spårnätet i länet har också behandlats.

Valgruppen

I september 2019 i vårt projekt ”Ett år efter valet” bjöd vi in alla partier till en uppföljning av valgruppens projekt 2018. Hur har det gått första året efter valet? Träffen var i Hemgården där många åhörare och frågeställare deltog. SD, M, KD och Fi saknade representanter, men övriga var med. Tyvärr gav vi inte godkänt på några punkter och politikerna skyllde på dålig ekonomi. Inga nya kommunala naturreservat, inga nya cykelbanor och ingen utbyggnad av spårvägen i närtid. Mera information finns på

<https://norrkoping.naturskyddsforeningen.se/arbetsgrupper/valgruppen/>

Programgruppen

Programgruppen består Agnes Ekman Söderholm, Cecilia Ambjörn, Christer Widlund och Annika Stahlberg. Vi tog fram ett program för 2020 som skickades ut till medlemmarna i december samt publicerades på vår webbplats. Alla programpunkter publicerades också i aktivitetskalendern på webben. Programpunkterna kommer även kontinuerligt publiceras som evenemang på Facebook under 2020. Många av programpunkterna är återkommande.

Ytterögruppen

Under 2019 har underhållsarbeten gjort på stugan och bryggan som t.ex reparation av takstolar och ny takpapp. För takarbetet har Thomas Grahn skänkt ett bidrag. Årets uthyrning av stugan har varit under nio hela veckor samt tre helger.

Natursnokarna

Under 2019 har vi haft tre aktiviteter med ledarna Josefin och Katarina. Den första med vintertema i Vrinnevi den 10/2 med 7 barn och deras vuxna. Den 7/4 hade vi våraktivitet vid Vrinnevi våtmark. Vi var 15 barn och deras vuxna som letade vårtecken, spanade på fåglar och lekte. Höstsnokade i mörkret i Vrinnevi gjorde vi den 9/11 och då kom 17 barn och deras vuxna. Till denna aktivitet hade vi nu fått ytterligare två nya ledare Veronica och Marie. Så roligt. Inför 2020 har vi fem aktiviteter inplanerade.

Svampgruppen ”Boletus”

Vi har träffats vid 7 tillfällen under hösten, varav 2 exkursioner och 5 träffar på Naturariet. Även i år har det kommit sparsamt med regn under sommaren vilket förde med sig att det blev torrt i markerna och därmed ont om svamp. I och med detta kom vi igång sent med våra träffar, (först den 9 september). Betydligt mer regn under september/oktober gjorde att svampen började att visa sig. 256 arter har examinerats vid våra samlingar denna höst, vilket är något mer än förra året. 19 deltagare har mer eller mindre regelbundet varit med vid våra träffar.

Webbplatsen norrkoping.naturskyddsforeningen.se, Facebook och mejlutskick

Vi har fortsatt att lägga upp ett inlägg per månad i genomsnitt på webbplatsen. Vi har även kontinuerligt publicerat inlägg på vår Facebook-sida som gett en stadig ökning av följare och innan årsskiftet nådde vi 622 följare. Cirka en gång i månaden har vi skickat ett mejlutskick till alla medlemmar som har registrerat sin e-postadress. Mejlutsickket i december skickades till 1 025 medlemmar (1 512 saknar e-post och 43 har stoppkod för e-post på krets nivå).

Folkbildning

All studiecirkelverksamhet samt föredrag och guidningar vid utflykter sker i samarbete med Studiefrämjandet.

Slutord

Som ordförande vill jag tacka alla som har medverkat och bidragit under 2019 att synliggöra föreningens viktiga roll i att ge naturupplevelser, kunskap, samverka och påverka för ett hållbart samhälle i samklang med naturen och klimatet.

Under 2019 har många medlemmar engagerat sig i klimatarbetet i grupper, cirklar och fredagsstrejker på Tyska torget och i Hörsalsparken, för att främst få våra politiker att förstå att det är nu vi måste agera och minska på klimatpåverkande utsläpp. Vi växer i antal och tillsammans kommer vi agera för att 2020 talet blir ett decennium som värnar om biologisk mångfald, minskade utsläpp och ekologisk hållbarhet.

Norrköping

Stefan Arrelid

Cecilia Ambjörn

Gunnar Ruberg

Anders Wennerblad

Christer Widlund

Agnes Ekman Söderholm

Gustav Knutsson

Janni Servin

Annika Stahlberg

Elin Sjökvist

Växter och insekter ser ut att ha klarat sig bra vid Nybygget i år. Det har visserligen varit torrt även i år, men inte på samma sätt som förra året. För ett par arter har värmen varit positiv, kanske t o m helt avgörande. Den rödlistade (NT) ängsmetallvingen (bild) hade aldrig varit observerad vid Nybygget förrän den dök upp förra året. Även i år sågs flera exemplar flyga i området. Silversmygaren (NT) (bild) verkar ha varit försvunnen några år från Nybygget, men är återfunnen sedan ett par år tillbaka. Den kräver välhävda och varma marker annars blir det ingen föryngring och tack vare slätter och ett par varma somrar har den återkommit. Svävflugedagsvärmare, mindre bastardsvärmare och sexfläckig bastardsvärmare (alla tre NT) är observerade vid Nybygget i år. Således hela fem dagflygande fjärilar som är rödlistade. Årets ovanligaste fjärilsfynd är eksnabbvinge (bild). Den är mycket svår att få se eftersom den mest håller till i ekarnas trädskronor, men i år satt den och vilade sig på marken vid ett tillfälle och kunde fotograferas (bild).

Fyra av de rödlistade kärlväxterna håller vi koll på genom Floraväxteriet. De har också klarat sig skapligt, men vissa förändringar får man räkna med mellan åren. Anmärkningsvärt i år var att den tidiga fältgentiana helt försvann från sin tidigare växtplats. Där har vi kunnat räkna till 75 ex när det var som mest, men troligen var platsen för torr i år. Lyckligtvis hade den i stället etablerat sig på en plats där det är fuktigare.

Nedan visas antalet räknade plantor i år och föregående år.

Art	2019	2018
Tidig fältgentiana	36	22
Sen fältgentiana	40	40
Slätterfibbla	49	82
Slättergubbe	1300	1300

Liksom tidigare år har hävden vid Nybygget bestått av fagning, bekämpning av ohävsarter, slätter och fårbete, men i år tillkom ytterligare ett moment - att hålla vildsvinen utanför hägnat område. Genom idogt arbete har det lyckats någorlunda, men framtiden får utvisa vem som går segrande ur den matchen.

Bekämpningen av ohävsarter har tveklöst gett önskat resultat. Hundkäs, älggräs, sly och ljung (som jag slarvigt räknar in här) har kunnat hållas i schack. Piprör är ett besvärligare kapitel. Det är ett hårt gräs (det användes förr som piprensare - därav namnet) som fåren ratar och därför har vi klippt av det innan det går i frö. Men på en plats finns de kvar med strå och vippa (ovanför lilla lyckan). Alla uppskattade inte att vi var där med sax och räfsa och vi blev därför bortjagade. För att understryka situationens allvar så blev vi också stuckna (av jordgetingar).

Slättern var en ganska seg historia i år. Det var alldeles för få personer som slog med lie på slätterdagen - bara två personer. Därför fick vi be Natur och Bygg om mer hjälp. Ändå kan vi konstatera, när säsongen är slut, att det kanske aldrig har varit så stora ytor som slagits med balk, lie eller klinga som i år. Ängen, åkern, vägaren, fågatan och utvidgningen m m är väldigt välansade. Dessutom betade fåren på Ängen i nästan två månader. Men fållorna söder om torpet blev inte betade i år, oklart varför. Så det var inte mycket annat än att slå gräset där i stället. Och räfsa förstås. Resultatet är betydligt bättre än om fåren betat, för de lämnar det torra gräset.

Jan Axelsson

